

UCHWAŁA NR XIV/72/2016
RADY GMINY CZERNIKOWO
z dnia 12 stycznia 2016 roku

w sprawie: Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 - j.t. z późn. zra.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 - j. t. z późn. zm) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 -j.t. z późn. zm),

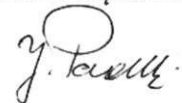
uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Czernikowo na rok 2016 w brzmieniu przedstawionym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czernikowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

mgr Jadwiga Padlewska

U Z A S A D N I E N I E

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w gminie Czernikowo w 2016 roku, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, przedstawia zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 ze zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.). Zadania powinny być realizowane w ramach uchwalanych corocznie przez Radę Gminy gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

*Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XIV/72/2016
Rady Gminy Czernikowo
z dnia 12 stycznia 2016 r.*

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
GMINA CZERNIKOWO
ROK 2016**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2015 poz. 1286 - j. t.) oraz Ustawa o Przeciwdziałaniu Narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2012 poz. 124 -j.t.) nakładają na samorząd gminny, na równi z organami władzy i administracji państwowej, obowiązek kształtowania polityki alkoholowej oraz przeciwdziałania narkomanii, jako zadanie własne gminy. Ustawodawca stoi na stanowisku, że gminy dysponują największą wiedzą o problemach swojej społeczności, dlatego też przede wszystkim samorządy powinny podjąć środki zaradcze i naprawcze dla mieszkańców swojej gminy. Działania lokalne wywierają największy wpływ na zmianę postaw i zachowań danej społeczności. Większość zadań realizowanych na poziomie gminy, zgodnie z wymienionymi ustawami, w obszarze profilaktyki szczególnie uniwersalnej i edukacji społecznej, jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same bądź pokrewne grupy osób. Zasadne, więc jest przyjęcie dla realizacji zadań zapisanych w wymienionych ustawach jednego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Działania podejmowane w ramach niniejszego programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol i inne uzależnienia w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej oraz nietrzeźwość w miejscach publicznych.

Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień. Dokument niniejszy jest wynikiem woli samorządu lokalnego odpowiedzialnego za zdrowie fizyczne i psychiczne mieszkańców, właściwe wychowanie młodego pokolenia, ład i porządek publiczny, promocję zdrowego sposobu życia.

I. Do głównych działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w na rok 2016 w szczególności należy:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.
5. Promocja zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu i innych środków uzależniających.

II. Cele, priorytety i formy realizacji programu:

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin
2. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z alkoholem oraz narkotykami
3. Rozwój potencjalnych form pomocy terapeutycznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym i narkotykowym.
4. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w dziedzinie profilaktyki oraz członków komisji.
5. Rozwijanie szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych.
6. Prowadzenie profilaktycznej działalności w tworzeniu zdrowego stylu życia poprzez organizowanie zajęć kulturalno-sportowych (imprezy sportowe, konkursy plastyczne, prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych).
7. Współpraca z instytucjami na terenie gminy, wspólna realizacja działań związanych z profilaktyką dzieci i młodzieży.
8. Wspieranie i organizowanie imprez profilaktycznych oraz zachęcanie dzieci i młodzieży naszej gminy do udziału w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych.
9. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin z grup ryzyka, szczególnie zagrożonych patologią społeczną.
10. Prowadzenie działalności edukacyjnej oraz kontrola rynku napojów alkoholowych, w tym dla właścicieli i personelu punktów ich sprzedaży, w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

11. Współpraca z lokalnymi twórcami oraz działaczami lokalnymi w dziedzinie turystyczno – krajoznawczej, w celu realizacji działań związanych z profilaktyką dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy.
12. Zapewnienie młodzieży i mieszkańcom dostępu do nowoczesnych środków komunikacji (pracownie komputerowe, internet) w Gminnym Centrum Informacji, w bibliotekach gminnych i szkołach.
13. Współpraca ze szkołami w zakresie podejmowanych działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji mogących doprowadzić do uzależnienia.
14. Przeciwdziałanie wczesnej inicjacji alkoholowej wśród młodzieży,
15. Tworzenie możliwości dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych alkoholizmem i patologią społeczną poprzez zakup sprzętu sportowego i wyposażenia terenów rekreacyjnych, hal sportowych, boisk i placów zabaw, finansowanie i dofinansowanie rozwoju infrastruktury przeznaczonej do uprawiania sportu i rekreacji,
16. Utrzymanie, remont, doposażenie w niezbędny sprzęt bazy lokalowej, w której odbywa się realizacja zadań wynikających z gminnego programu,
17. Zakup materiałów (dot. różnych rodzajów uzależnień – alkohol, narkotyki, tytoń itp.): dydaktycznych, edukacyjnych, promocyjnych, profilaktycznych, literatury i prasy fachowej, filmów szkoleniowych,
18. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: rozpatrywanie wniosków o leczenie przeciwalkoholowe; kierowanie na badanie przez biegłego osoby, która nie zgadza się dobrowolnie poddać leczeniu, finansowanie sporządzania opinii biegłego orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu; opiniowanie wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych, rozpatrywanie wniosków o wsparcie działań w tematyce przeciwdziałania uzależnieniom.
19. Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej, świadczącej pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, w tym finansowanie bieżącej działalności, remontów i adaptacji bazy lokalowej, doposażenie w artykuły papiernicze, pomoce i sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć,
20. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny;
21. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez realizację projektów profilaktycznych przeznaczonych dla wszystkich oraz korekcyjno pomocowych skierowanych dla osób eksperymentujących z narkotykami i uzależnionymi.

22. Wspieranie działań realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym (dla wszystkich) i selektywnym (dla innych grup zwiększonego ryzyka) w świetlicy, ośrodku, klubach i innych miejscach organizujących wolny czas dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym oraz podczas wyjazdów (kolonie i obozy),
23. Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez: finansowanie zajęć, imprez, projektów, realizowanych przez organizacje sportowe oraz placówki, organizowanie gminnych imprez i programów sportowo-rekreacyjnych, wspieranie rozwoju młodych talentów, rozszerzenie oferty oraz poprawa funkcjonowania bazy sportowo-rekreacyjnej,
24. Współdziałanie w działaniach promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież oraz wzmacniających czynniki chroniące i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym - rozwój zorganizowanych zajęć pozaszkolnych w świetlicach, klubach, ośrodkach socjoterapeutycznych, placówkach oświatowych oraz innych środowiskach młodzieżowych, finansowanie projektów i działań profilaktycznych,
25. Współpraca realizatorów Programu z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie).

III. Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Czernikowo. Maksymalna ilość punktów sprzedaży napojów zawierających pow. 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), określona przez Radę Gminy, wynosi:

1. 40 – do spożycia poza miejscem sprzedaży;
2. 10 – do spożycia w miejscu sprzedaży.

IV. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja jest ciałem inicjującym, opiniującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktycznego. **Regulamin działania Komisji:**

1. Przygotowanie i przedkładanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałanie Narkomanii Radzie Gminy.
2. Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki.
4. Organizacja spotkań, szkoleń dla nauczycieli, teatrów profilaktycznych dla dzieci.
5. Prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych z osobami wnioskowanymi o zastosowanie leczenia odwykowego.

6. Kierowanie osób na zastosowanie leczenia odwykowego. W przypadku osób nadużywających alkoholu do Sądu Rejonowego.
7. Zbieranie dokumentacji przypadków przemocy domowej.
8. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
9. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych.
10. Prowadzenie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy, wprowadzanie lokalnych inicjatyw.
11. Rozpatrywanie pism dotyczących problematyki uzależnień i profilaktyki wpływających do Urzędu Gminy.
12. Podjęte postanowienia, decyzje i wnioski Komisja podejmuje zwykłą większością głosów w obecności, co najmniej połowy składu osobowego Komisji.
13. Z każdego posiedzenia jest sporządzany protokół.
14. W oparciu o art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w brzmieniu „Zasady wynagrodzenia członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych” Rada Gminy uchwała: członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych otrzymują diety w wysokości: 12% minimalnego wynagrodzenia, za udział w posiedzeniu komisji alkoholowej i podjęte działania w celu realizacji niniejszego programu.

V. Ważnym zadaniem samorządu terytorialnego wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej oraz zapewnienie rodzinom, w których występują w/w problemy pomocy poprzez:

1. uzyskanie w punkcie konsultacyjnym informacji o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii, motywowanie i kierowanie na leczenie osób dotkniętych chorobą alkoholową;
2. finansowanie badań specjalistycznych w temacie uzależnienia od alkoholu przeprowadzonych przez biegłego psychologa sądowego;
3. uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy w rodzinie;
4. współpracę z instytucjami pomocy społecznej;
5. zapewnienie schronienia ofiarom przemocy, będącej skutkiem nadmiernego spożycia alkoholu;
6. opiekę profilaktyczną nad osobami nietrzeźwymi prowadzoną w Miejskim Ośrodku Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu.

VI. Realizacja programu:

Realizacja przedstawionego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii finansowana będzie z wpływów uzyskanych za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Przedstawiony program adresowany jest do osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, ich rodzin, do dzieci i młodzieży oraz wszystkich, którzy doświadczają przemocy w rodzinie. Koordynatorem programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana zarządzeniem na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Obecnie problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią jedne z najważniejszych kwestii społecznych, przed którymi stanęły wszystkie kraje świata, w tym również Polska. W polskim systemie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień kluczową rolę odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie tych problemów w społecznościach lokalnych. Szczególną uwagę zwraca się na działania w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą, ponieważ wszelkie działania skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu odciążenie od grup destrukcyjnych, właściwe relacje społeczne, budowanie poczucia własnej wartości, zdobycie umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu.

Skuteczna realizacja programu wymaga ścisłej współpracy wszystkich instytucji i osób stykających się z problemem alkoholowym i narkotykowym. Gminna Komisja skupi się na zapobieganiu powstania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu oraz tworzenia modelu pomocy rodzinom dotkniętym problemem narkomanii poprzez stały kontakt z terapeutą oraz współpracę z policją, GOPS-em i szkołami.

Szczególne znaczenie mają działania profilaktyczne i edukacja publiczna, które realizowane będą na terenie szkół w gminie. Objęcie oddziaływaniem profilaktycznym i publicznym tak dużej liczby dzieci i ich rodzin daje nadzieję na zmianę stylu życia wielu rodzin. Zgodnie z intencją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jak również niżej opracowanego programu będziemy w 2016 roku starać się osiągnąć zarówno cele główne jak i szczegółowe.

DIAGNOZA

Problemów społecznych w gminie Czernikowo na dzień 31.12.2015 r.

- 1) Na terenie gminy jest 38 punktów sprzedaży napojów alkoholowych tzn., że na każdy punkt przypada 236 osób.
- 2) Z oświadczeń o wielkości sprzedaży napojów alkoholowych wynika, że najczęściej spożywanym napojem alkoholowym jest piwo.
- 3) W Miejskim Ośrodku Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu w 2015 r. przyjętych zostało 60 osób z terenu naszej gminy.
- 4) Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystosowała 3 wnioski do sądu o skierowanie osób na leczenie odwykowe.
- 5) Z pomocy społecznej w 2015 r. korzystały 544 rodziny, a w nich 1671 osób (w tym 154 rodziny z wyłączną pracą socjalną). Z powodu alkoholizmu oraz problemu alkoholowego pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielono dla 76 rodzin – a w nich dla 202 osób.

Z rodzinami, w których występuje problem alkoholowy prowadzona jest praca socjalna. Pracownicy socjalni zawierają kontrakty socjalne - określające zasady współdziałania w zakresie rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych.

- 6) Problem alkoholowy dotyczy także osób zwolnionych z Zakładów Karnych. 5 rodzinom udzielono pomocy z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z ZK.
- 7) Pracownicy socjalni w ramach prowadzonej pomocy socjalnej informowali o zajęciach terapeutycznych prowadzonych w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz motywowali do uczestnictwa w nich.

Systematycznie do Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin uczęszczało w 2015 r. 12 osób. Leczenie odwykowe w trybie leczenia stacjonarnego podjęło 6 osób, w tym jedna osoba odbyła leczenie odwykowe w zakładzie karnym.

W 2015 r. 6 rodzin, w których występował problem alkoholowy objęte były wsparciem asystenta rodzinnego.

Od 2012 r. przy Kościele Parafialnym p.w. św. Bartłomieja w Czernikowie funkcjonuje Klub Anonimowych Alkoholików. Osoby pozostające w abstynencji spotykają się 2 razy w miesiącu, obchodzą również jubileusze życia w abstynencji, w których uczestniczą osoby z innych gmin. Pracownicy socjalni uczestniczyli w 2 rocznicach jubileuszu życia w abstynencji osób trzeźwiejących z terenu naszej gminy.

Do Punktu Konsultacyjnego zgłosiła się 1 osoba z problemem narkotykowym dorosłego dziecka. Działania z zakresu profilaktyki narkomanii prowadzą pedagodzy i psychologowie szkolni poprzez programy adresowane do różnych grup odbiorców, tj. uczniów oraz ich rodziców.

- 8) Ilość pielęgniarek i lekarzy opieki zdrowotnej przeszkolonych w zakresie metod krótkiej interwencji - 1

9) W 2015 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 14 Niebieskich Kart. Przemoc psychiczna bądź fizyczna stosowana była wobec 14 ofiar przemocy. Sprawcami przypadków byli mężczyźni, a w 1 przypadku kobieta. W 2015 r. procedurę Niebieskiej Karty zakończono w przypadku 17 spraw (w tym 6 kart z 2014 r. i 11 kart z 2015 r.)

Przemoc stosowana jest najczęściej przez sprawców będących pod wpływem alkoholu.

10) Ilość świetlic realizujących program wychowawczo-opiekuńczy – 6

Podstawowym uwarunkowaniem zagrożeń społecznych są:

- demoralizacja młodzieży poprzez zatracenie funkcji rodziny,
- brak pozytywnych wzorców zachowania, zanik wartości,
- trudna sytuacja ekonomiczna wielu rodzin oraz brak perspektyw zmian na lepsze.

W marcu 2015 r. w celu przeprowadzenia diagnozy zagrożeń społecznych na terenie gminy Czernikowo zrealizowano badanie ankietowe, które objęło trzy wybrane grupy mieszkańców gminy. Łącznie w badaniu wzięło udział 501 respondentów.

I.	II.	III.
DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNA (Uczniowie szkół podstawowych 8-13 lat oraz młodzież szkolna 14-19 lat) (391 osób)	DOROŚLI MIESZKAŃCY GMINY (100 osób)	SPRZEDAWCY ALKOHOLU (10 osób)

Celem przeprowadzonych badań była analiza **wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy**. Badany obszar dotyczył kwestii takich jak:

- 1) **Problem alkoholowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy,
- 2) **Problem nikotynowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy,
- 3) **Problem narkotykowy** – rozpowszechnienie oraz dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy,
- 4) **Zjawisko przemocy na terenie szkoły oraz domu** – skala problemu,
- 5) **Korzystanie z komputera** – ze szczególnym uwzględnieniem narażenia dzieci i młodzieży na zjawisko przemocy w Internecie.
- 6) **Inne problemy społeczne** – bezrobocie, ubóstwo.

Zrealizowano łącznie 501 ankiet. Zróżnicowany dobór próby do badania umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy

Czernikowo i uzyskanie informacji oraz opinii z różnych środowisk uczniów szkolnych. Analiza i interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem planowanych przyszłych działań profilaktycznych w gminie.

Badanie diagnozujące problemy społeczne na terenie gminy Czernikowo zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu kwestionariusza ankiety. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązała się przede wszystkim triangulacja źródeł danych, która polegała na zgromadzeniu informacji od różnych grup uczniów (uczniów szkół podstawowych 8-13 lat oraz młodzieży szkolnej 14-19 lat), dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców alkoholu na terenie gminy. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy (w tym cyberprzemocy), ubóstwa, a także oszacowanie skali występowania tych zjawisk w badanej gminie.

W celu znalezienia odpowiedzi na główne kwestie problemowe przeprowadzone zostały trzy komplementarne badania. Do badania wybrano trzy grupy, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów: uczniów, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców alkoholu.

Informacje uzyskane za pomocą ankiet oraz analiza zgromadzonych danych pozwoliły na dokonanie podsumowania i wyciągnięcie wniosków diagnozujących lokalne zagrożenia społeczne w gminie Czernikowo, które podzielone zostały ze względu na rodzaj problemu:

• **PROBLEM ALKOHOLOWY**

Spożywanie alkoholu według mieszkańców gminy stanowi dość poważne zagrożenie. Problem jest wyraźnie dostrzegalny, potwierdza to fakt, że 73% respondentów zna osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu. 99% mieszkańców zauważa osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych, w tym 26% często, a 15% bardzo często. 88% mieszkańców zauważa także problem jazdy po spożyciu alkoholu. Około co dziewiąty respondent (11%) potwierdza mylny pogląd, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce. Połowa ankietowanych mieszkańców uznała, że problem uzależnienia od alkoholu wymaga większego wsparcia ze strony władz lokalnych.

Szczególnie istotnym aspektem problemu alkoholowego jest korzystanie z napojów alkoholowych przez osoby niepełnoletnie. Ponad połowa mieszkańców (55%) słyszała o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. 99% mieszkańców uważa, że spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie jest zjawiskiem pojawiającym się w gminie – 54% ankietowanych twierdzi, że młodzież pije alkohol czasami, 30% rzadko, 15% wybrało odpowiedź często.

Prawdziwość tych opinii potwierdzają odpowiedzi przebadanych uczniów. Około co siódmy uczeń szkoły podstawowej oraz 83% młodzieży szkolnej twierdzi, że rówieśnicy piją alkohol. 53% uczniów starszych klas przyznaje się do spożywania alkoholu, w tym co dziesiąty twierdzi, iż pije co najmniej raz w tygodniu. Ponadto około co piąty respondent starszych klas uważa, że

rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Trzeba przy tym zaznaczyć, iż zdecydowana większość ankietowanej młodzieży szkolnej to nadal osoby niepełnoletnie, na co wskazuje struktura badanej próby wg kategorii wiekowych (wyk.3.1.) Wśród uczniów szkoły podstawowej do spożywania alkoholu przyznało się 7% ankietowanych.

Szczególnie mocnym dowodem rangi problemu są także głosy sprzedawców: zdaniem 60% ankietowanych próby kupna alkoholu przez nieletnich miały miejsce raz lub kilka razy, zaś co trzeci badany wskazuje, że zdarzają się one wielokrotnie. 60% sprzedawców uważa, że na terenie gminy dochodzi do sprzedaży alkoholu nieletnim. Wszyscy sprzedawcy twierdzą, że osobiście nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej. Jeśli chodzi o sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, 70% sprzedawców uznaje, iż dochodzi do tego typu sytuacji, a 30% przyznaje się do sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej raz lub kilka razy. Co dziesiątemu sprzedawcy zdarzyło się wzywać policję z powodu zakłócania porządku w najbliższej okolicy punktu sprzedaży przez osobę pod wpływem alkoholu

• **PROBLEM NIKOTYNOWY**

Gmina Czernikowo boryka się również z problemem palenia papierosów. 98% ankietowanych deklaruje, że w ich otoczeniu przebywają osoby palące. 60% ankietowanych mieszkańców przyznaje się do palenia papierosów, w tym 43% pali codziennie.

Z opinii sprzedawców wynika, że problem nikotynowy dotyka także nieletnich mieszkańców gminy. Wszyscy ankietowani wskazali, że zdarza im się widywać osoby niepełnoletnie, które palą papierosy, wśród nich 30% często, 10% bardzo często. W dodatku około co szósty mieszkaniec gminy uznał, że problem palenia papierosów przez osoby niepełnoletnie wymaga większej uwagi ze strony władz lokalnych.

82% młodzieży szkolnej wskazuje, że ich rówieśnicy palą papierosy. Wśród uczniów klas podstawowych odsetek tych odpowiedzi wyniósł 21%, z czego wynika, że około co piąty uczeń szkoły podstawowej sięga po papierosy. Sami uczniowie w niewielkim odsetku przyznają się do palenia papierosów. 9% uczniów szkoły podstawowej oraz 40% młodzieży szkolnej przyznaje się do próbowania papierosów. Co piąty uczeń starszych klas deklaruje, iż pali od czasu do czasu, 12% spróbowało raz, 8% pali regularnie.

• **PROBLEM NARKOTYKOWY**

Dorośli mieszkańcy gminy nie uważają, by problem uzależnienia od narkotyków dotykał ich gminę. Jedyne 2% ankietowanych przyznaje także, że zna osoby zażywające narkotyki. Taki sam odsetek ankietowanych uznał, że uważa także, że młodzież w ich gminie jest narażona na kontakt z narkotykami. Mieszkańcy w większości (97%) uznali również, iż trudno jest uzyskać dostęp do narkotyków na terenie gminy. Wszyscy respondenci deklarują, że nigdy nie zażywali, próbowali narkotyków.

Nie oznacza to jednak, że problem narkotykowy w ogóle nie występuje na terenie gminy. 53% młodzieży szkolnej jest zdania, że ich rówieśnicy mają kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Wśród uczniów szkoły podstawowej jest to 7% ankietowanych. 13% uczniów szkoły podstawowej, 67% młodzieży szkolnej potwierdza znajomość osób

używających narkotyków. Około co trzeci starszy uczeń twierdzi, że zna ponad 10 osób korzystających z narkotyków. 23% młodzieży szkolnej, 7% młodszych uczniów potwierdziło własne doświadczenia z substancjami psychoaktywnymi.

19% młodzieży szkolnej oraz 11% uczniów szkoły podstawowej twierdzi, że dzięki znajomości odpowiednich osób nabycie narkotyków staje się możliwe na terenie gminy. 19% młodzieży szkolnej, 11% uczniów szkoły podstawowej twierdzi, że raczej łatwo, a 17% młodzieży szkolnej bardzo łatwo.

Wiedzę na temat narkotyków z Internetu i telewizji czerpie 48% uczniów szkoły podstawowej oraz 56% młodzieży szkolnej.

Ponadto 40% ankietowanych sprzedawców jest zdania, że mieszkańcy miejscowości biorą narkotyki.

• **PROBLEM PRZEMOCY**

Występowanie przemocy w gminie potwierdzają opinie mieszkańców. Około co czwarty respondent uznał, że przemoc domowa jest problemem, który najczęściej dotyczy mieszkańców gminy, a około co drugi twierdzi, iż problem ten wymaga większej uwagi ze strony władz lokalnych. Mieszkańcy nie zauważają jednak problemu przemocy w szkole, co nie oznacza, że problem nie istnieje.

Połowa ankietowanych sprzedawców oceniła nasilenie zjawiska przemocy w gminie jako średnie.

Uczniowie są zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy rówieśniczej – Co trzeci uczeń szkoły podstawowej oraz 58% młodzieży szkolnej 24% uczniów szkoły podstawowej oraz 27% młodzieży szkolnej deklaruje, iż doznało przemocy ze strony rówieśników. Do stosowania przemocy przyznaje się około co szósty uczeń szkoły podstawowej oraz około co czwarty uczeń starszych klas. Znikome odsetki badanych uczniów szkoły podstawowej (2%) oraz młodzieży szkolnej (3%) wykazują, że młodzież ma do czynienia z przemocą domową.

Dane te są niepokojące i wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły oraz w jej pobliżu. Niezbędne są również działania kierowane przeciwko przemoc domowej.

• **KORZYSTANIE Z KOMPUTERA I PROBLEM PRZEMOCY W INTERNECIE**

Większość ankietowanych uczniów korzysta z komputera z rozwagą. Jednakże korzystanie z komputera do 6 godzin deklaruje 4% uczniów szkoły podstawowej, 7% starszych uczniów, a ponad 6 godzin – 6% uczniów szkoły podstawowej, 13% młodzieży szkolnej.

Niektórzy uczniowie obu grup szkolnych doświadczyli również cyberprzemocy w postaci takich zachowań jak otrzymywanie przykrych wiadomości, podszywanie się pod nich, czy śledzenie ich działań w Internecie.

- **PROBLEM BEZROBOCIA I UBÓSTWA**

Obecność zagrożenia stanem braku pracy i konieczności życia na bardzo niskim poziomie materialnym uznane zostały za istotne problemy zdaniem mieszkańców. 79% mieszkańców stwierdziło, że problem bezrobocia jest jednym z najczęstszych, które dotyczą gminę. 47% wskazało na ubóstwo. Wśród ankietowanych znalazło się również 23% osób borykających się z ryzykiem ubóstwa.

**Preliminarz wydatków związanych z realizacją
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Czernikowie w roku 2016**

Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016 ujęte poniżej pochodzą z przewidzianych w budżecie gminy Czernikowo na rok 2016 łącznych wpływów z opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez właścicieli wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz opłat za zezwolenia jednorazowe.

Dochody i wydatki w budżecie z tytułu opłat na rok 2016 przewidywany jest w wysokości 150.000,00 zł. Środki te zgodnie z programem przeznaczone będą na następujące wydatki:

I. Terapia osób uzależnionych i współuzależnionych: 40.000,00

1) Działania:

- a) Działalność informacyjna na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych
- b) Konsultacje indywidualne dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- c) Udzielanie pomocy psychologicznej i materialnej

2) Działalność Punktu Konsultacyjnego

- a) Sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych przed i po leczeniu organizowane w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin 1 raz w tygodniu po 3 godziny,
- b) Wydatki bieżące na materiały edukacyjne (książki, plakaty, broszury i inne), materiały piśmiennicze i inne niezbędne do prowadzenia działalności w punkcie.

II. Program zajęć profilaktyczno-wychowawczych oraz organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, a w tym: 90.000,00

- 1) Programy szkolne i zajęcia warsztatowe
- 2) Programy profilaktyczne dla uczniów szkół oraz dla określonych grup zawodowych
- 3) Spektakle teatralne o tematyce profilaktycznej
- 4) Udzielanie pomocy szkołom, organizacjom letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi
- 5) Działalność świetlicy środowiskowej i świetlic realizujących program opiekuńczo – wychowawczy
- 6) Pomoc finansowa w działalności sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży, jako alternatywnej działalności propagującej zdrowy i trzeźwy styl życia w ramach profilaktyki

- 7) Finansowanie alternatywnych, akceptowalnych form aktywności, wspieranie finansowe imprez kulturalnych w celu zagospodarowania wolnego czasu bez używek i alkoholu
- 8) Wspieranie finansowe działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, propagowaniu zdrowia i trzeźwości w ramach profilaktyki kierowanej zwłaszcza do dzieci i młodzieży (po przedłożeniu wcześniejszego wniosku do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

III. Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 20.000,00

- 1) Kierowanie osób uzależnionych na przymusowe leczenie
- 2) Motywowanie osób do dobrowolnego stacjonarnego leczenia odwykowego
- 3) Koszty sądowe związane z kierowaniem osób uzależnionych na leczenie odwykowe – badanie biegłego psychologa i psychiatry' sądowego
- 4) Wynagrodzenie dla członków komisji ustala się w wysokości 12% minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników
- 5) Szkolenia podnoszące kwalifikacje członków komisji i osób z poza komisji, których praca wiąże się z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych